

İKV DEĞERLENDİRME NOTU

TÜRKİYE'DEKİ İŞ ORTAMI NASIL
DEĞERLENDİRİLMELİ?

Selen Akses, İKV Kıdemli Uzmanı

İKTİSADİ KALKINMA VAKFI

TÜRKİYE'DE İŞ ORTAMI NASIL DEĞERLENDİRİLMELİ?

Dünya Bankası'nın hazırladığı "İş Yapma Endeksi 2015: Verimliliğin Ötesine Geçmek" raporu 29 Ekim 2014 tarihinde yayımlandı¹. 2003 yılından beri her yıl hazırlanan söz konusu "İş Yapma Endeksi" (*Doing Business*) raporlarında ülkelerdeki yerel şirketlerin iş kurmalarını ve iş yapmalarını etkileyen bir dizi düzenlemeler mercek altına alınıyor. Bu yılki değerlendirme ise 10 gösterge ("İşe Başlama Kolaylığı", "İnşaat İzinlerinin Alınması", "Elektrik Bağlatma", "Tapu Siciline Kayıt", "Kredi Alma", "Azınlık Pay Sahibi Yatırımcılarının Korunması", "Vergilerin Ödenmesi", "Sınır Ötesi Ticaret", "Sözleşmelerin Uygulanması" ve "İflasın Çözümü") kapsamında yapıldı. Söz konusu rapor ile ülkelerin 1 Haziran 2013 ve 1 Haziran 2014 tarihleri arasındaki iş ortamı incelenmektedir.

Bu yılki endeksin oluşturulmasında kullanılan yöntemde yapılan değişiklikler ile birlikte, 189 ülke arasında geçtiğimiz yıl 51'inci sırada yer alan Türkiye bu yıl dört basamak gerileyerek 55'inci sırada yer alıyor. Dünya Bankası Türkiye Ülke Direktörü Martin Raiser, Türkiye'nin performansı ile ilgili olarak, Türkiye'nin bir yıl içinde dört sıra gerilemesine rağmen, eski yöntemle hesaplanması halindeki duruma göre bir önceki yıl yer aldığı 69'ncu sıradan çok daha iyi bir konumda olduğuna dikkat çekti. Ayrıca Raiser'in yaptığı değerlendirmede, Türkiye'nin üst orta gelirli bir ülkeden beklenen bir puana sahip olduğunu belirtti.

Genel Tespitler:

- ❖ Bu yılki raporda, Türkiye "İşe Başlama Kolaylığı" (15 basamak), "Kredi Alma" (3), "Azınlık Pay Sahibi Yatırımcılarının Korunması" (1) ve "Vergilerin Ödenmesi" (6) alanlardaki sıralamada gerileme gösterdi.
- ❖ Türkiye, "İnşaat İzinlerinin Alınması" (1 basamak), "Elektrik Bağlatma" (1), "Tapu Siciline Kayıt" (1), "Sınır Ötesi Ticaret" (2), "Sözleşmelerin Uygulanması" (4) ve "İflasın Çözümü" (9) alanlarında sıralamada ilerleme kaydetti.
- ❖ Rapora göre, Türkiye'nin en iyi performans sergilediği alan "Azınlık Pay Sahibi Yatırımcılarının Korunması" iken, "İnşaat İzinlerinin Alınması" da ciddi reformlar hayata geçirilmesi gerekiyor.
- ❖ Söz konusu dönemde, Türkiye'de "Sözleşmelerin Uygulanması" alanında yapılan reform ile iş yapma sürecine kolaylık getirilirken, "İşe Başlama Kolaylığı" ve "Vergilerin Ödenmesi" alanlarında iş yürütme süreci zorlaştırıldı.
- ❖ Türkiye'deki iş yapma ortamı koşullarının çoğu AB üyesi ülkenin gerisinde kaldığı gözleniyor. Türkiye sadece İtalya, Lüksemburg, Yunanistan, GKRY, Hırvatistan ve Malta'nın önüne geçmiş durumda.

¹ World Bank Group, "Doing Business 2015: Going Beyond Efficiency", Ekim 2014.

Türkiye'nin performansını göstergeler bazında daha detaylı olarak incelediğimizde ise şöyle bir tablo karşımıza çıkıyor²:

“İşe Başlama Kolaylığı”

İşe Başlama Kolaylığı	DB2015	DB2014 ³
İşlem sayısı	7	6
Süre (gün)	6,5	6
Maliyet (kişi başına gelirin yüzdesi olarak)	16,4	12,7
Asgari sermaye (kişi başına gelirin yüzdesi olarak)	12,1	13,2
Sıra	79	64

“İşe Başlama Kolaylığı” endeksi ile, iş kurmak isteyen bir girişimcinin yapması gereken tüm işlemler tespit edilerek bu prosedürlerin tamamlanması için harcanan zaman ve maliyetler ölçülüyor.

Endeks hesaplanmasında kullanılan yöntemde yapılan yeni değişiklikler ışığında, “İşe Başlama Kolaylığı” endeksinde, Türkiye geçen seneye göre on beş sıra düşerek bu yıl

79'uncu sırada yer alıyor. Türkiye'de bir iş yerinin açılması için 7 işlemten geçilmesi gerekiyor ve bu işlemlerin yapılması 6,5 gün sürüyor. 2004 yılında yapılması gereken işlem sayısının 13 olduğu ve bu işlemlerin gerçekleştirilmesi için toplam 38 gün gerektiği göz önünde tutulduğunda, Türkiye'de iş kurma prosedürünün kolaylaştırıldığını söylemek mümkündür.

Türkiye'de iş kurma için istenilen asgari sermayenin kişi başına gelirin yüzde 12,1'i olması gerekiyor. Türkiye'de iş kurma maliyeti, kişi başına düşen milli gelirin yüzde 16,4'üne tekabül ediyor. Geçtiğimiz yıla göre iş kurma maliyetinin yaklaşık 4 puan arttığı gözleniyor. 2010 ve 2011 yılları arasında, Türkiye'de kuruluş sözleşmesi ve diğer belgeler için alınan noter harçlarında indirim sağlanmasıyla iş kurma daha az maliyetli hale getirilerek şirketlerin tescil süreci hızlandırıldı. Ancak 2013 yılı da Türkiye'nin asgari sermaye gerekliliklerini arttırması ve bu son dönem içinde şirketlerin kuruluş kayıt ve noter ücretlerinin yeniden artırılmasıyla birlikte şirketlerin kurulmasındaki engeller çoğaltılmış oldu.

Avrupa Komisyonu'nun Türkiye için hazırladığı 2014 İlerleme Raporu'nda yeni kurulan işletme sayısının bir önceki yıla göre yüzde 1,6 oranında düştüğüne dikkat çekildi. Ancak geçtiğimiz yıl bu oranın yüzde 6,7 olduğu göz önünde tutulduğunda, asgari sermaye gerekliliğinin artırılmasının olumsuz etkilerinin şirketlerin kurulmasında daha caydırıcı olduğu anlaşılıyor. İlerleme raporunda ayrıca, iş kurmanın göreceli olarak masraflı hale getirildiği belirtildi ve bu bağlamda Türkiye'nin pazara giriş koşulları genel olarak iyileştirmesi gerektiği vurgulandı.

“İnşaat İzinlerinin Alınması”

“İnşaat İzinlerinin Alınması” endeksi ile ülkenin en büyük ticari şehrinde basit bir ticaret malı deposunun inşa edilmesi için yapılması gereken işlemler ve bu işlemlerin gerçekleştirilmesi için harcanan gün ve

İnşaat İzinlerinin Alınması	DB2015	DB2014
İşlem sayısı	18	18
Süre (gün)	169	169
Maliyet (depo değerinin yüzdesi olarak)	3,5	3,6
Sıra	136	137

² World Bank Group, “Doing Business 2015: Going Beyond Efficiency / Economy Profile 2015: Turkey”, Ekim 2014.

³DB 2015'te yer alan veriler “Doing Business 2015”te aittir. DB 2014'te yer alan veriler ise bir önceki döneme aittir.

maliyetler göz önünde tutuluyor.

Geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi Türkiye bu alanda olumsuz bir performans sergilemeye devam ediyor. Türkiye’de inşaat izninin alınması için 18 farklı işlemten geçilmesi ve bu işlemlerin tamamlanması için de toplam 169 gün gerekiyor. Geçtiğimiz yıl, Türkiye’de parsel planının teslim edilmesi için tanınan sürenin sınırlandırılması ve iskân izni için gerekli belge sayısının azaltılması, inşaat izni alınması için gereken sürenin indirilmesinde önemli rol oynadı. Ancak bu olumlu gelişmelere rağmen, Avrupa Komisyonu’nun İlerleme raporlarında, Türkiye’de inşaat izinlerinin alınma sürecinin zorlu ve hala çok zaman alıcı olduğu hususuna dikkat çekilmeye devam ediliyor.

Elektrik Bağlatma

Elektrik Bağlatma	DB2015	DB2014
İşlem sayısı	4	4
Süre (gün)	70	70
Maliyet (Kişi başına gelir yüzdesi)	433,3	475,3
Sıra	34	35

“Elektrik Bağlatma” endeksi ile yerel bir işletmenin elektrik bağlantısını kurmak için aşması gereken işlemler ve ayrıca bu işlemlerin tamamlanması için gereken süre ve harcanan maliyet hesaplanıyor.

Türkiye’de yerel bir işletmenin elektrik bağlantısını kurmak için 4 işlemten geçmesi gerekiyor. Türkiye’de şirketler tesislerine toplam 70 günde elektrik bağlatabiliyorlar. Geçtiğimiz yıl içinde, Türkiye’de dış denetimin kaldırılarak ve ayrıca bazı idari masraflar düşürülerek şirketlerin elektrik bağlatma süreci kolaylaştırıldı. Ancak tüm bu olumlu gelişmelere rağmen, bu alandaki maliyetin çok yüksek düzeyde olmaya devam ettiğine dikkat çekiliyor.

Tapu Siciline Kayıt

“Tapu Siciline Kayıt” endeksi ile bir şirketin başka bir şirketin mülkiyetini alması ve mülkiyeti kendi üzerine geçirmesi için gereken tüm işlemler değerlendiriliyor.

Türkiye’de bir mülkün tescil edilmesi için toplam 6 işlem gerekmektedir ve bu işlemlerin tamamlanması 6 gün sürmektedir. Ancak hatırlandığı üzere, geçtiğimiz yıl içinde, Türkiye’de tescil ve birçok başka harçların artırılması sonucunda gayrimenkul transferleri daha maliyetli hale getirildi.

Tapu Siciline Kayıt	DB2015	DB2014
İşlem sayısı	6	6
Süre (gün)	6	6
Maliyet (Mülk değerinin yüzdesi olarak)	4,0	4,0
Sıra	54	55

Kredi Alma

Kredi Alma	DB2015	DB2014
Yasal haklar endeksindeki gücü (0-10)	3	3
Kredi bilgi derinlik endeksi (0-6)	6	6
Resmi sicil kapsamı (yetişkinlerin yüzdesi olarak)	63,6	27
Özel büro kapsamı (yetişkinlerin yüzdesi olarak)	0,0	71,7
Sıra	89	86

“Kredi Alma” endeksi ile borç alanların ve borç verenlerin kredi bilgi paylaşımları ve onların yasal hakları değerlendiriliyor.

Geçen seneye göre, üç basamak düşerek Türkiye bu endekste 89’uncu sırada yer alıyor. 2004 yılından bu yana, Türkiye’de yasal

haklar gücü ve kredi bilgi derinlik endekslerinde önemli bir ilerleme kaydedilmediği gözleniyor. Türkiye’de, özellikle, borç alanlar ve verenlerin yasal haklarının iyileştirmesi yönünde adımlar atılması gerekiyor. Her ne kadar kredi bilgi paylaşımını ölçen endeks yasal haklar endeksine göre daha yüksek düzeyde seyretse de, geçtiğimiz on yıl içinde borç verme kararlarını kolaylaştırmak amacıyla kredi bilgilerine erişim imkânlarının yaygınlaştırılması için yeni önlemler hiç alınmadı.

Azınlık Pay Sahibi Yatırımcılarının Korunması

“Azınlık Pay Sahibi Yatırımcılarının Korunması” endeksi ile, yöneticilerin kendi çıkarları için şirketi kullanmalarına karşı azınlık hissedarlarının korunma gücü değerlendiriliyor. Bu yılki raporda, ilgili endeksin ismi “Yatırımcıların Korunması” iken, “Azınlık Pay Sahibi Yatırımcılarının Korunması” olarak değiştirilerek, endeksin kapsamının daha anlaşılabilir hale getirilmesi hedeflendi. Ayrıca bu yıl endeksin kapsamı da genişletildi.

Azınlık Pay Sahibi Yatırımcılarının Korunması	DB2015	DB2014
Çıkar çatışması düzenlemelerinin kapsam endeksi (0-10)	7	7
Hissedarların yönetim kapsam endeksi (0-10)	6,8	6,8
Yatırımcı koruma endeksindeki gücü (0-10)	6,9	6,9
Sıra	13	12

“Azınlık Pay Sahibi Yatırımcıların Korunması” başlıklı endekste 13 sırada yer alarak Türkiye’nin en iyi performans sergilediği alan bu olmuştur. Türkiye’de 2012 yılında yürürlüğe giren yeni ticaret kanunu ile yatırımcıların korunmasına ilişkin önemli önlemler alındı. Söz konusu kanun sayesinde yöneticilere yönelik olarak, ilgili tarafların şirket kârlarını boşaltmalarıyla ilgili suiistimal içeren işlemlerinde sorumlu tutulmalarını sağlayan düzenleme ve hissedarların iddia konusu zarar doğuracak çıkar çatışmalarını araştırmak üzere bir müfettiş görevlendirilmelerini talep etme imkânı tanındı. Bu gelişmeler doğrultusunda, Türkiye, bir yıl zarfında, “Yatırımcıların Korunması” endeksinde 33 basamak yükselmeyi başardı. Bu yeni kanun Türkiye’nin bu alandaki performansını önemli ölçüde güçlendirdi.

Vergilerin Ödenmesi

Vergilerin Ödenmesi	DB2015	DB2014
Vergi sayısı (Yılda kaç ödeme)	11	11
Zaman (Yıl başına saat)	226	226
Sıra	56	50

“Vergilerin Ödenmesi” endeksi ile orta boy işletmelerin ödemesi gerektiği vergileri ve ödenen vergilerinin şirket için getirdiği idari külfet dikkate alınmaktadır.

Türkiye’de işletmelerin ödemeleri gereken ortalama vergi sayısı 11’dir. Şirketlerin bu vergileri ödemek için ise yılda 226 saatlik zaman ayırdıkları tespit edilmiştir. Türkiye’deki şirketler toplam kârın yüzde 40,1’ini vergiye yatırıyor. 2006 yılında, Türkiye’de toplam vergi oranının, kârın yüzde 53’ünü oluşturduğu göz önünde tutulduğunda, bu alanda önemli ilerleme kaydedildiği bir gerçektir. Ancak üç yıl evvel, Türkiye’nin şirketlere yüzde 5 avantaj getiren sosyal güvenlik primi indiriminin sağlanması olumlu bir gelişme olarak değerlendirilirken, bu yıl içinde işverenler için sosyal güvenlik katkı oranının şirketler açısından artırılması

vergilerin de artması sonucunu doğurdu. Bu nedenle, bu bir yıl içinde, Türkiye'nin bu alandaki sıralamada 6 sıra gerilediği gözlemleniyor.

Sınır Ötesi Ticaret

“Sınır Ötesi Ticaret” endeksi ile, malların deniz taşımacılığı ile ihracat veya ithal edilmesi için gerekli belgelerin yanı sıra tüm bu sevkiyat işleminin süresi ve maliyeti göz önünde tutuluyor.

Türkiye’de ihracat için 7 belgenin gerektiği kaydedilmiş olup ihracat işlemleri de 13 gün sürüyor. Türkiye’de konteyner başına ihracatın maliyeti 990 dolar olarak hesaplanıyor. İthalat için ise, 8 belge gerekiyor. İthalat işlemi için gereken sürenin toplam 14 gün olduğu gözlemlendi. Türkiye’de ithalatın konteyner başına maliyeti ise 1235 dolar olarak belirtildi. 2008 yılında, özellikle ticaret belgelerinin hazırlanması için gerekli sürenin azaltılmasıyla, Türkiye’de ithalat ve ihracat işlemlerinin önemli derecede kolaylaştırıldığı gözlemlendi. Ancak geçtiğimiz yıllar içinde ise, bu verilerde bir değişiklik kaydedilmedi.

Sınır Ötesi Ticaret	DB2015	DB2014
İhracat için gerekli belge sayısı	7	7
İhracat etmek için gerekli süre (Gün)	13	13
İhracat bedeli (konteyner başına dolar)	990	990
İhracat bedeli (konteyner başına dolar)	8	8
İthalat etmek için gerekli süre (Gün)	14	14
İthalat bedeli (konteyner başına dolar)	1235	1235
Sıra	90	92

Sözleşmelerin Uygulanması

Sözleşmelerin Uygulanması	DB2015	DB2014
İşlem sayısı	35	36
Süre (gün)	420	420
Maliyet (talebin yüzdesi)	24,9	24,9
Sıra	38	42

“Sözleşmelerin Uygulanması” endeksi ile, yerel mahkemelerde adli sistemin bir ticaret davasını çözmesi konusunda ne kadar etkin olduğu değerlendiriliyor.

Bir ticari sözleşmenin uygulanabilmesi için 35 işlem gerektiği ve bu işlemlerin

tamamlanması için 420 gün harcandığı gözlemleniyor. Sözleşmenin uygulama maliyeti ise talebin yüzde 24,9’unu oluşturuyor. Bu yıl içinde, kullanıcı mahkemeler için elektronik kayıt sisteminin oluşturulması ile sözleşmelerin uygulanmasında önemli kolaylıklar sağlandı. Ancak Avrupa Komisyonu’nun Türkiye 2014 İlerleme Raporu’nda, ticaret mahkemesi hâkimlerinin yeterince uzmanlaşmamış olmalarından dolayı ticari sözleşmelere ilişkin yaptırımın halen uzun bir süreç aldığı hususuna dikkat çekilmeye devam edilmektedir.

İflasın Çözümü

“İflasın Çözümü” endeksi ile iç varlıklara ilişkin tasfiye süresi, maliyeti ve sonucu değerlendiriliyor.

İflasın Çözümü	DB2015	DB2014
Süre (yıl)	3,3	3,3
Maliyet (Mülkün yüzdesi olarak)	14,5	14,5
Kazanım oranı (dolar başına sent)	27,9	22,3
Tasfiye çerçeve endeksindeki gücü (0-16)	8	8
Sıra	109	118

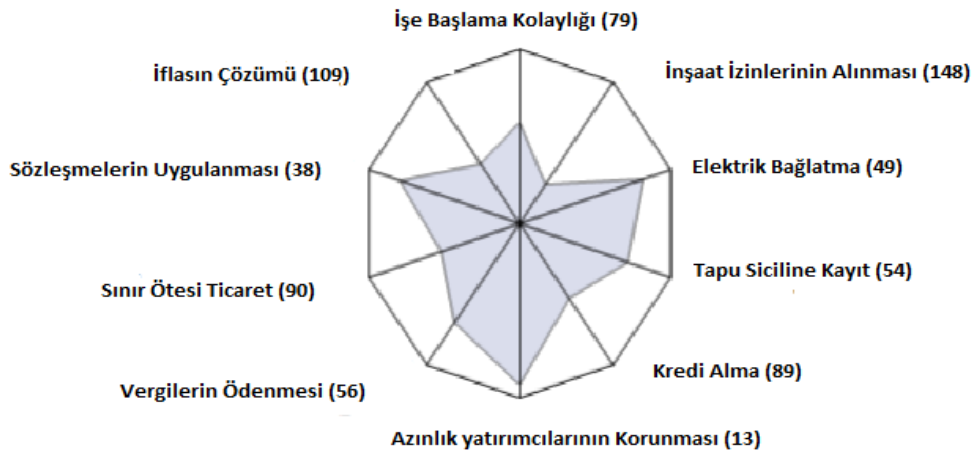
Geçtiğimiz bir yıl içinde, Türkiye’de bu endekste dokuz sıra yükselmeyi başardı ancak iflasın çözümü alanda sıralamanın çok gerisinde kalmaya devam ediyor. Türkiye’de bir şirketin tasfiye prosedürleri ortalama 3,3 yıl sürmektedir. Bir yıl içinde, alacakların geri dönüş oranının sadece yüzde 22,3’ten yüzde 27,9’a yükselmesi, en azından düşük seyreden geri dönüş oranının bir nebze artırmış oluyor. Ancak Avrupa Komisyonu’nun Türkiye 2014 İlerleme Raporunda, Türkiye’de şirket tasfiyesinin maliyetli olmaya devam ettiğine ve uzun zaman alan bir süreç olduğuna dikkat çekildi. Raporda tasfiye işlemlerin ağır ve verimsiz bir şekilde gerçekleştirildiği de vurgulanıyor. Bu tablo sonucunda, kapanan veya tasfiye edilen işletme sayısı 2012 yılına göre yüzde 20,6 azaldı.

Türkiye’deki genel tablo

Geçtiğimiz yılda, Türkiye, elektrik bağlatma, yatırımcıların korunması ve inşaat izinlerinin alınması alanlarında önemli reformlar kaydederken, bu yıl sadece sözleşme uygulanmasını iyileştirmeye yönelik önlemler alındı. Bu yıl içinde, Yunanistan ve Litvanya’da gözlemlendiği ve yukarıda da belirtildiği gibi, Türkiye’de kullanıcı mahkemeler için elektronik kayıt sistemine geçilmesi sağlanarak sözleşmelerin uygulanma sürecine kolaylık getirildi. Ancak yine bu yıl içinde şirketlerin kuruluş kayıt ve noter ücretlerinin artırılmasıyla birlikte, işverenler için sosyal güvenlik katkı oranının artırılması, şirketlerin iş kurmaları ve iş yürütmelerinde olumsuz yönde yansıma yarattı.

“İş Yapma Endeksi”nde Türkiye’de inşaat izinlerinin alınma sürecinin zorlu ve hala çok zaman alıcı olması nedeniyle Türkiye’nin sıralamada geride kalmaya devam ettiği alanların başında “İnşaat İzinlerinin Alınması” geliyor. Ticaret mahkemesi hâkimlerinin yeterince uzmanlaşmamış olmalarından dolayı ticari sözleşmelere ilişkin yaptırımın halen uzun sürmesi nedeniyle, Türkiye’nin zayıf olduğu bir diğer alan da “İflasın Çözümü” konusudur. Türkiye’de özellikle inşaat izinlerinin alınması ve şirketlerinin tasfiye süreçlerini kolaylaştırması yönelik önlemlerin hayatta geçirilmesi önem taşıyor. Tüm bunlar bir yana, Türkiye’nin en iyi performans gösterdiği alan “Azınlık Pay Sahibi Yatırımcıların Korunması” olmaya devam ediyor.

Şekil 1: Türkiye’nin genel performans tablosu

Türkiye ve AB

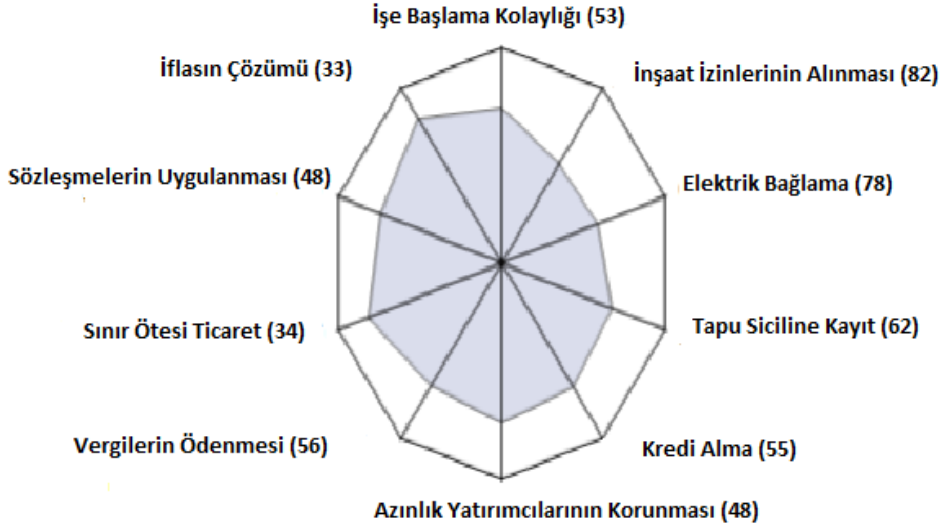
Dünya Bankası tarafından Türkiye için hazırlanan ülke raporunda, “İş Yapma Endeksi” sıralamasında, Türkiye, Gürcistan (sıralamada 15), Bulgaristan (38), Romanya (55) Rusya Federasyonu (62), Ukrayna (96) ve Hindistan (142) ile kıyaslama yapıldı. Ancak Türkiye’nin AB ile müzakere sürecinde olduğu göz önünde bulundurulduğunda, ülkemizin Romanya ve Bulgaristan ile birlikte, diğer AB Üye Devletleri’nin yanı sıra aday ve potansiyel aday ülkeleriyle kıyaslamasının yapılması daha faydalı olacaktır.

AB üye devletleri, aday ve potansiyel aday ülkelerinin “İş Yapma Endeksi” sıralamasındaki yeri

Sıralama	Ülke	Sıralama	Ülke
4	Danimarka	37	Slovakya
8	İngiltere	38	Bulgaristan
9	Finlandiya	42	Belçika
11	İsveç	44	Çek Cumhuriyeti
12	İzlanda	48	Romanya
13	İrlanda	51	Slovenya
14	Almanya	54	Macaristan
17	Estonya	55	Türkiye
21	Avusturya	56	İtalya
23	Letonya	59	Lüksemburg
24	Litvanya	61	Yunanistan
25	Portekiz	64	GKRY
27	Hollanda	65	Hırvatistan
30	Makedonya	68	Kosova
31	Fransa	75	Arnavutluk
32	Polonya	91	Sırbistan
33	İspanya	94	Malta
36	Karadağ	107	Bosna Hersek

AB Üye Devletleri’nin sıralamasına dayanılarak kıyaslama yapıldığında, Türkiye’deki iş yapma ortamı koşullarının AB’nin çoğu üye ülkelerinin gerisinde kaldığı gözleniliyor. Diğer yandan, kıyaslamayı aday ve potansiyel aday ülkelerinin sıralamasına göre bakıldığında, aday ülkelerden İzlanda, Makedonya ve Karadağ’daki iş yapma ortamı koşullarının Türkiye’den çok daha iyi olduğu da bir gerçektir. Türkiye sadece İtalya, Lüksemburg, Yunanistan, GKRY, Hırvatistan ve Malta’nın önüne geçmiş durumda. Ancak Türkiye ile beraber katılım müzakerelerine başlayan ve 1 Temmuz 2013 tarihinde AB’ye katılan Hırvatistan’daki iş yapma koşullarının Türkiye’nin gerisinde olduğu da dikkat çekiyor.

Şekil 2: AB'nin genel performans tablosu⁴

Göstergeler bazında incelendiğinde ise, Türkiye, “İş Başlama Kolaylığı”, “İnşaat İzinlerinin Alınması”, “Kredi Alma”, “Sınır Ötesi Ticaret” ve “İflasın Çözümü” alanlarında AB performansının çok gerisinde kalıyor. Tahmin edilebileceği üzere, olumsuz yöndeki bu fark “İflasın Çözümü” ve “İnşaat İzinlerinin Alınması” alanlarında daha belirgindir. Ancak “Sınır Ötesi Ticaret” alanında da Türkiye’nin, AB ortalamasından uzak olduğu da dikkat çekiyor. Bu bağlamda, Türkiye’nin ihracat veya ithalat gerçekleştirilmesi için gerekli belgelerin yanı sıra, tüm sevkiyatların gerçekleştirilmesi için de gerekli işlem sürecini ve maliyetini düşürmesi önem taşıyor. Buna karşın, “Elektrik Bağlama”, Tapu Siciline Kayıt”, “Azınlık Pay Sahibi Yatırımcılarının Korunması” ve “Sözleşmelerin Uygulanması” alanlarında ise Türkiye, AB ile kıyasla daha iyi bir performans sergiliyor. Bu durumun en belirgin olduğu alan ise kuşkusuz “Azınlık Pay Sahibi Yatırımcılarının Korunması”dır.

Durum böyle iken, göstergeler bazında Türkiye ile AB performansı kıyaslandığında karşıya çıkan tablo çok olumsuz görünmüyor. Nitekim uzun yıllardır, Türkiye, Birlik içindeki rekabet baskısı ve piyasa güçleri ile baş edebilme kapasitesine sahip olduğunu göstermiştir. Ancak Türkiye’de başta KOBİ’ler olmak üzere şirketlerin daha kolay gelişebilmeleri açısından ülkemizdeki iş ortamının iyileştirilmesi gerektiği de inkâr edilemez. Bu bağlamda Avrupa Komisyonu’nun raporunda da belirtildiği gibi, Türkiye’de özellikle şirketlerin pazara giriş koşulları ve tasfiye işlemlerinin iyileştirilmeye yönelik düzenlemelerin çabuklaştırılması gerekmektedir. Türkiye’nin sıralamada en düşük performans gösterdiği endekslerin “İflasın Çözümü” ve “İnşaat İzinlerinin Alınması” olduğu göz önünde tutulduğunda, özellikle bu alanlarda reformların gerçekleştirilmesi önem arz ediyor. Bu alanlarda gerekli reformları hayata geçirilmemesi durumu Türkiye’nin “İş Yapma Endeksi”nde gerçek anlamda yükselmesine engel oluşturacaktır.

⁴ World Bank Group, “Doing Business 2015: Going Beyond Efficiency / Regional Profile 2015: European Union”, Ekim 2014.